

Een wet voor gelijk loon voor mannen en vrouwen: in IJsland werkt het

De Tweede Kamer sprak dinsdag over een wetsvoorstel dat gelijke beloning voor mannen en vrouwen moet regelen. In IJsland werd een soortgelijke wet twee jaar geleden van kracht. ‘Werkgevers zien de positieve effecten ervan.’

Gershon Osnabrugge

🕒 3 februari 2021, 03:01 aangepast 06:56

Guoni Thorlacius Johannesson, president van IJsland.

(beeld afp / Haraldur Gudjonsson)

► REYKJAVIK

Op 1 januari 2018 was IJsland het eerste land ter wereld waar gelijk loon voor mannen en vrouwen wettelijk verplicht werd. Elk bedrijf met meer dan 25 werknemers moet op papier kunnen laten zien dat mannen en vrouwen in soortgelijke functies hetzelfde maandbedrag ontvangen. Sinds 2020 wordt

dit gehandhaafd door de overheid. Een bedrijf dat aantoonst dat het mannen en vrouwen gelijk betaalt, wordt daarvoor gecertificeerd. Als een bedrijf geen certificaat heeft, krijgt het een boete van maar liefst 400 euro per dag.

tijdrovend

Ines Wagner, senior-onderzoeker aan het Noorse instituut voor sociaal onderzoek in Oslo, ziet dat werkgevers de wet grotendeels hebben geaccepteerd. 'Het is een tijdrovend proces voor werkgevers, maar ze zijn tevreden met de positieve effecten ervan. Een werkgever die zorgt voor gelijkheid trekt nieuw talent aan. Het zorgt voor vertrouwen binnen het bedrijf en een positieve werksfeer.'

Hoogleraar psychologie Jaap van Muijen beaamt dit. 'Het is in het belang van de werkgever dat vrouwen met een gelijke functie en evenveel dienstjaren als mannen hetzelfde betaald krijgen. Dit verhoogt de aantrekkelijkheid om bij een dergelijk bedrijf te gaan werken. Een lagere beloning demotiveert daarnaast eerder dan dat die motiveert. Als je weet dat je minder verdient dan je collega, ga je op den duur gedemotiveerd naar je werk. Met alle negatieve gevolgen van dien.'

Van Muijen vindt de wet die IJsland heeft ingevoerd uitstekend en denkt dat een soortgelijke wet in Nederland goed mogelijk is. 'Nederland is een feminien land, dat wil zeggen dat we relaties belangrijk vinden en we voor elkaar zorgen.'

De publieke opinie was in IJsland erg belangrijk, aldus Wagner. 'Een van de redenen voor het tot stand komen van de wet was de overweldigende publieke wens om gendergelijkheid tot stand te brengen.'

Dat IJsland gelijkheid tussen man en vrouw hoog in het vaandel heeft staan, blijkt ook uit het feit dat het eiland in 2020 voor de elfde keer op rij op de eerste plek voor gendergelijkheid is geëindigd, in het jaarlijkse Global Gender Gap Report van het World Economic Forum.

verbetering

Toch is gendergelijkheid nog een utopie, zelfs voor IJsland. Uit onderzoek van het IJslandse CBS blijkt dat in 2019 de loonkloof tussen mannen en vrouwen 14 procent was. Wel daalt de IJslandse loonkloof sinds 2008. De wet moet zorgen dat dit percentage verder blijft dalen, aldus Wagner. ‘De wet is niet helemaal zonder gebreken en is niet het antwoord op alle ongelijkheidsproblemen die de arbeidsmarkt kent, maar als het aankomt op gendergelijkheid zorgt deze voor aanzienlijke verbeteringen.’ <

VVD en CDA kritisch over IJslands model

Eduard Sloot

VVD en CDA in de Tweede Kamer zijn kritisch over het wetsvoorstel van SP, PvdA, GroenLinks en 50PLUS om naar IJslands voorbeeld de loonverschillen tussen mannen en vrouwen aan te pakken.

In het voorstel moeten bedrijven met meer dan 250 werknemers bewijzen dat zij mannen en vrouwen hetzelfde betalen voor hetzelfde werk. Lukt dat niet, dan krijgen zij geen certificaat en riskeren zij een boete.

VVD'er Judith Tielen wil de loonverschillen graag verkleinen, maar vindt het voorstel een ‘bureaucratisch kanon’. Zij vermoedt dat het probleem vooral speelt bij kleine bedrijven, en dan zou het voorstel zijn doel missen. Ook het CDA ziet haken en ogen aan het plan. Zo zegt CDA'er Hilde Palland dat het bewijzen van gelijke beloning van werkgevers een ‘zeer arbeidsintensief onderzoek’ vergt. Zowel VVD als CDA pleiten voor bewustwording, omdat werkgevers vaak niet bewust ongelijk betalen.

Onder meer SP en GroenLinks juichen het voorstel juist toe. Het is een ‘behoorlijke strijd’ om de discussie met werkgevers over ongelijke behandeling aan te gaan, zegt SP'er Bas van Kent. Zijn GroenLinks-collega Paul Smeulders zegt dat veel vrouwen niet eens weten dat ze minder betaald krijgen. ‘Dat maakt het extra oneerlijk.’

Uit onderzoek van het CBS blijkt dat mannen in het bedrijfsleven gemiddeld 19 procent meer verdienen dan vrouwen. Wanneer rekening wordt gehouden met opleidingsniveau, het soort organisatie, functie en deeltijdwerk, is dat verschil nog steeds 7 procent. De overheid doet het iets beter: daar is dat verschil respectievelijk 8 en 4 procent.

javascript